

Import helyett hazai

A Lenin Kohászai Művekben a technológiai folyamatok korszerűsítésével, műszaki fejlesztéssel olyan öntvénygyártást kezdtek el, amelyeket eddig csak importból tudtak beszerezni. A Dunai Cement- és Mészgyártó Rt. részére például vállalkoztak olyan tizenkét tonnás öntözőlapok készítésére, melyeket eddig csak az NSZK-ból vettek meg. Ilyen nagyméretű, nagy falvastagságú, 14 százalékos mangántartalmú öntvényeket a magyar kohászat eddig soha nem állított elő. Technológiai korszerűsítéssel, aktív kutatómunkával megteremtették a feltételeket és ezzel megoldódott az ilyen típusú öntvények hazai gyártása.

Építészeti kultúra Minisztériumi tájékoztató

Az építészeti kultúra helyzetéről tartott hétfői sajtótájékoztatót Jantner Antal építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes. Egyre erősödik a társadalom igénye olyan környezetkultúra létrehozása iránt, amely humanizálja az emberek életformáját, javítja életkörülményeit s kötődik mind a hely, mind a történelmi múlt értékeihez. Kifejtette, hogy a minisztérium nagy felelősséget érez az épített környezet alakulásáért, e munkában azonban mindazoknak össze kell fogniuk, akiknek feladata a tervezés, építés, a környezet gondozása, s azoknak is, akik az

épületeket használják. Ezért az EVM két évvel ezelőtt összehangolt akciót kezdeményezett társadalmunk környezeti és építészeti kultúrájának emelésére. A programhoz számos szervezet csatlakozott.

A résztvevő szervezetek és intézmények között kialakult a munkamegosztás és az építészeti kultúra terjesztését célzó akciókhoz megvannak a legszükségesebb pénzügyi feltételek. Távoli cél, hogy az építészeti ismeretek tanítása már az óvodás korúaknál kezdődjön és folyamatosan kiterjedjen az egyetemre, főiskolákra is. Az első eredményekhez tartozik, hogy az általános iskolák tananyagának korszerűsítésével együtt az építészeti kultúra egyes elemei már helyet kaptak a matematika, a történelem, a technikai tantárgy, valamint a rajz oktatásában. Bizlati kísérleteket kezdtek az ideitánévben a fontos ismeretek terjesztésére az osztályfőnöki órákon, a szabadidős foglalkozásokon és a tanulmányi kirándulásokon egyaránt. A kísérletet a jövő évben a középiskolákra is kiterjesztik.

A felnőttek építészeti és környezetformálási ismereteinek bővítését több művelődési ház és önművelői közösség iktatta programjába. Ezt a munkát segítik az építésügyi ágazat társadalmi szövetségeinek szakemberei előadásokkal, kerekasztal-megbeszélésekkel és sokféle kezdeménnyel. Siófok körzetében például az építész bevonásával környezetfejlesztési akciót szerveznek a lakosság részvételével. Több városban pedig — legutóbb Szombathelyen és Békéscsabán — urbanisztikai szabadegyetemet szerveztek. Megkezdtek az utóbbi száz év építészeti emlékeinek számbavételét és az országos építészeti diafilm-archívum felállítását.

Az építészeti közízlés formálását segítik mintalakótelepek, mintáépületek létrehozásával. Az idén Mezőkövesden és Békésen készítenek elő egy-egy ilyen mintalepet. A környezetformálás fejlesztése érdekében az idén a KISZ KB több szervezettel közösen pályázatot hirdet öntvényparképítésre és a szabad idő kulturált eltöltését célzó létesítmények megvalósítására. Az EVM jövőre első alkalommal meghirdeti a saját-házépítők nyílvégi pályázatát is. A további tervek szerint a főiskolások és a szakmunkástanulók bevonásával akciót készítenek elő az értékes, de még gazdátlan műemlékek megmentésére és közösségi hasznosítására.

Mozgósítják az általános- és középiskolás fiatalokat az építészeti és egyéb emlékek összegyűjtésére, felmérésére, modellezésére és mintajárművek létrehozására. A cselekvési programban résztvevő intézmények, társadalmi szövetségek képviselői a fővárosban koordinációs tanács keretében hangolják össze az akciókat. Most az a cél, hogy a megyei székhelyeken is megalkassák az ehhez hasonló társadalmi testületet az építészeti és környezetkultúra szervezett fejlesztésének és terjesztésének irányítására, és ösztönzésére.

Több export a megye ipari szövetkezeteiből

Csongrád megye ipari szövetkezeteinek termeléséből 1982-ben a exportértékesítés 840 millió forintot ért el. Ez 26 százalékos részarányának felel meg. Az összes exportból a konvertibilis piacokon történő értékesítés 330 millió forint volt, amely az összes külföldi eladásoknak 39 százalékát tette ki. Az elmúlt évben harminc megyei szövetkezet adta el termékeit tőkés piacokon. Az eladások döntő többségét külkereskedelmi vállalatok útján, úgynevezett saját számlás rendszerben bonyolították.

1.

A szövetkezeti iparban — így Csongrád megyében is — a nem rubelelszámolású export jelentős felütése — mint ismeretes — az ötödik ötéves terv során következett be; megyénkben majdnem megduplázódott. A hatodik ötéves terv idejében azonban megtorpanás állott elő. Ennek globális oka mindegyképpen a tőkés gazdaság válságában keresendő. Ezzel együtt természetesen nagyon sok egyéb ok is közrejátszott abban, hogy 1982-ben csökkent az export. Most az a feladat áll előttünk, hogy a válság ellenére találjuk meg a lehetőséget az export növelésére.

Tavaly az év eleji gondok ismeretében megyénk szövetkezetei is vállalták a többletőkés exportot. Ennek értéke 61 millió forintot tett ki. Az exportban érdekelt és számításba jöhető valamennyi szövetkezet szívesen vállalta azt, hogy terven felüli szállításokat hajtsanak végre. Az első negyedévi szerződéskötelek, igénybejelentések alapján úgy látszik, hogy a többletvállalás teljesítésének nem lesz akadálya. Mint a későbbiekben kiderült, a vállalatok teljesítése csak részben sikerült.

A harminc exportáló szövetkezet közül 15 szövetkezetnél emelkedett, 15 szövetkezetnél pedig csökkent 1981. évhez képest a kiszállítások értéke. A sokfajta gond, probléma közül kiemelem azt, amelynek alapján megállapítható, hogy a kijáratott termékek a külkereskedelmi vállalatok a számítottnál csak kisebb volumenben tudták eladni. A nem rubelexport stagnálása, visszaesése miatt szabaddá vált egy bizonyos nagyságrendű kapacitás, amit a szövetkezetek más irányban hasznosítottak. Ennek keretében jelentős mértékben növelték a szocialista piacokra történő értékesítést, amit 25

százalékkal, és a belföldi kooperációra történő értékesítést, amit 24 százalékkal növeltek az előző évhez képest.

Az 1982-es év gondolj, fázisai azért nem voltak hiábavalók; 1983-ra beérték vagy kezdenek beérni a próbálkozások. Ezek között például említésre érdemes a Bördíszmú Isz és a Sándorfalvi Ruházati és Szakipari Szövetkezet, amelyek ebben az évben, a tavalyhoz képest, jelentős felütést értek el az év első öt hónapjában. A fentieknek is köszönhető, hogy 1983 első negyedévében a nem rubelelszámolású export a megye szövetkezeti iparában 6,9 százalékkal nőtt. Ez a tendencia, folyamat — az ez évi törekvésekkel, a Külkereskedelmi Minisztérium kirendeltségének megalakulása és segítése következtében — a második negyedévben sem változott, sőt tovább erősödik az export. Az év első öt hónapjában már 10 százalékkal több az 1982-es év első öt hónapjához képest a kiszállítások értéke. Az idén már 31 szövetkezetünk tervezett tőkés exportot. Jelentős emelkedés tapasztalható az Elektrofém, a Szegedi Bördíszmú, a Szentesi Szabóipari, a Szegedi Ruházati, a Mindszenti Háziipari, a Sándorfalvi Háziipari, a Szentesi Háziipari, a MEDIKÉMIA stb. szövetkezeteknél. A szállításokban részt vevő szövetkezetek kétharmadánál már eddig is emelkedett az export. Jól szolgálják és segítik a munka sikerét a külkereskedelmi vállalatok is.

2.

Megyénkben a minisztérium kirendeltsége az első negyedévben alakult meg. Azóta máris egy sor kezdeményezés született. A kirendeltséggel jól együtt lehet működni. Közös végigjártuk a szövetkezeteket, megismerkedtünk a legújabb gondokkal, és feltártuk az idej exportlehetőségeket. A minisztérium megbízottja több szövetkezetnél konkrét segítséget is adott. Ezek között csak egyet emelnék ki, a Makói Bőriipari Szövetkezetet, ahol a gondok enyhítésében vállalt közreműködést a Külkereskedelmi Minisztérium.

A külkereskedelmi vállalatok és a szövetkezetek bevonásával közvetlen megbeszélésre is sor került. Az értekezlet jó előkészítése érdekében szövetkezetekenként felfertük a kapacitásokat és

a kijáratásokat, az ezekről készített listát elküldtük a külkereskedelmi vállalatoknak. Az értekezlet hasznos volt, mert közelítette egymáshoz az ipart és a kereskedelmet. Ezt követően közvetlen kapcsolatfelvétellel sor került a szövetkezetekkel. Eddig a külkereskedelmi vállalatok, a megyei kirendeltség bevonásával, mintegy 10–12 szövetkezetet látogattak meg. Jelenleg újabb, időszerű ajánlat készítése van folyamatban. Ezekben a kérdésekben a Külkereskedelmi Minisztérium megbízottja, a KISZÖV és a szövetkezetek jól együttműködnek. Az ajánlatokat a minisztérium bevonásával úgylag megküldjük a külkereskedőknek.

Az idej pozitív folyamatok, tendenciák mellett található több számottevő gond is. Ezek kedvezőtlenül hatnak az exportra. Egyik lényeges problémának tekinthető, hogy a legnagyobb volumenű exportáló szövetkezetünkben ebben az évben is tovább csökken az export. Ezt nagymértékben befolyásolja a jelentős árcsökkenés is. Az árak mérséklése kiváltott egy olyan hatást, amelynek keretei között egyes szövetkezetek érdeklődtek a külkereskedelmi exportnak 5 százalékos aláváltozásában. A tendencia kedvezőtlenül hat a jövővel szemben a keresletre és a vezetői prémiumra is. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy miképpen lehetne a jövedelmességi mutatóhoz kapcsolt 0,12-es bérfejlesztési mutatót a nem rubelelszámolású export arányában magasabb mértékben megállapítani.

3.

A feszítő körülmények küzdésére 1983-ban hazánkban, a közgazdasági szabályozókban jelentős mértékű, pozitív változás történt, és kedvezőbbé, jobb érdekelt-ségűvé vált a nyugati piacokon értékesíteni. Szövetkezetek elsősorban ezeket a lehetőségeket használják ki, azzal együtt, hogy teljes mértékben eleget tesznek a rubelelszámolású kötelezettségeknek, sőt, azt is növelik.

Az ez évi exportkijáratások máris kedvezőbbek. Ha a folyamat jellege nem változik, a megye szövetkezetei túlteljesítik az 1983. évi nem rubelelszámolású exportterveiket.

Horváth János,
a Csongrád megyei KISZÖV elnöke

Táborok, ha nyitnak...

...azt (is) bizonyítják: a hagyományok azért vannak, hogy rangot biztosítsanak például olyan kezdeményezéseknek, amilyen a Környezetvédelmi vagy a Kincskereső-tábor. Mindkettő tegnap, hétfőn nyitotta meg kapuit az általános iskolások előtt — immáron tradíciók jegyében...

A Magyar Úttörők Szövetségének szegedi járási elnöksége rendezte, az Országos Vízügyi Hivatal, az Országos Környezetvédelmi Hivatal dél-alföldi felügyelősége és a szegedi Környezetvédelmi Intézet patronálja a Szikós tón június 26-ig tartó járási környezetvédelmi tábor. Hat alsófokú oktatási intézményből — a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola II. számú gyakorló általános iskolájából, továbbá az ásatáshalmi, a domaszéki, az ópusztaszeri, a röszei és a zsombói iskolákból — érkezett 75 kisdíák hallgatta Szépfalusi Józsefnek, az ATIVIZIG osztályvezetőjének megnyitóját. A résztvevők többek között megismerkednek majd a környezetvédelem legfontosabb kérdéseivel, kirándulnak Mártélyra és a szentesi termálfőző, diavetítésen né-

zik meg hazánk védett területeit — és így tovább...

Az újszegedi KISZ-iskolában nyolcadosztály megnyitja Kincskereső-táborban Grezsa Ferenc, a gyermekirodalmi folyóirat főszerkesztője arról beszélt, hogy a Kincskereső — mozgalom is: olvasó- és alkotótábor egyszerre, s az ország minden részéből érkezett közel száz fejszótagozatos fiú és lány változatos, sokszínű programok sorozata révén június 29-ig újságíró, bábozó és színjátszó szakcsoporthoz vesz részt igen sok foglalkozáson. Ezeknek kívül például a Bonanza-együttés éppúgy fellép majd, mint a debreceni Pódium Színpad, lesz többek között népi hangszerebemutató és -készítés, végvári küzdelmeket megelőző játékok az ásatáshalmi erdőben. Ellátogat a táborba Illa Mihály, Tóth Béla, Janikovszky Éva és Annus József, a gyerekek pedig — a Kincskereső szerkesztőségébe és a Szegedi Nyomdába, hogy az eddigieknél is alaposabb betekintést nyerjenek arról, hol és hogyan készül kedves lapjuk, az idej zászlófelvonással újra tábort nyitott Kincskereső.

Sürgés-forgás a környezetvédelmi táborban

Nagy László felvételei

Bácskai Erzsébet a színjátszóról beszél Újszegeden

Ho'naptól Csillagászati nyár

Szerdán, június 22-én, éjjel 1 óra 9 perckor beköszönt a csillagászati nyár. Ezen a napon délel — amennyiben egyáltalán kisüt — a horizont felett a legmagasabban a Nap, s delelkor 66 fokos szögben záporoznak a sugarai Budapestre. Ezen a napon a leghosszabb a nappal — 16 óra —, s csupán 8 óra az éjszakai sötétség. Ettől kezdve szeptember 23-ig — az őszi nap-egyenlőség idejéig — csökken a Nap delelési magassága, rövidülnek a nappalok, hosszabbodnak az éjszakák.

Az időjárás mindenestre egyelőre kevésbé alkalmazkodik a csillagok járásához. Legalábbis így volt ez vasárnap, amikor az országban mindenütt esett az eső, s a felmelegedés elmaradt a sokévi átlagtól. Budapest példál alig 17 fokig emelkedett a hőmérő higanyszála, ami 8 fokkal jelent hűvösebbet, mint amennyit általában június 19-én mérnek.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése szerint a hét elején még marad az esős, napsütést nélkülöző idő, ám lassan az összefüggő felhőzet oszladozni kezd, s a tartós esők helyett mindinkább a záporok, zivatarok lesznek a jellemzők.

Tévé-találkozó

Veszprémben, a Dimitrov Művelődési Központban hétfőn megkezdődött a XIII. tévé-találkozó. Ünneplés megnyitóján Maróti Dezső, a városi tanács elnöke és Nagy Richárd, a Magyar Televízió elnöke mondott beszédet.

A szombatig tartó rendezvényen 22 drámai és szórakoztató tévéfilm — korábban már sugárzott művek — kerülnek képernyőre. A tévés szakemberekből, írókból és zeneszerzőkből álló zsűri Nemeskürty István írónak, a Mafilm Budapest stúdiója vezetőjének elnökletével a nyilvánosság előtt minősített díjazza a bemutatott műveket. Emellett az idén tíz társadalmi zsűri értékelte alapján két kategóriában kiadják a közönség díját.

Kényszerű áramszünet

Tegnap, hétfőn Szegeden a klinikákon, s a Belváros több más pontján 15 óra 33 perctől, majd Újszegeden és Tarjánban 25, illetve 15 perces áramkimaradás volt. Ezt az idézte elő, hogy a Vízművek, valamint a DÉLÉP munkagépe — felelőtlenül — átvágta az áramszolgáltatást kábel. A DÉ-

MÁSZ szegedi üzemigazgatóságának dolgozói azonnal megkezdtek a hiba megszüntetését, s ez elismerést érdemlően gyorsan sikerült. Az érintett területen kisműnet után helyreállt az áramszolgáltatás. Am a szerelő a hiba tökéletes kijáratását a késő éjszakai órákban fejezték be.